

1955-2015

SJUKFÖRSÄKRINGEN
SEXTIO ÅR

**Presentation vid Forskardagarna
i Umeå 14-15 januari 2015**

Sjukförsäkringen i siffror

Laura Hartman

Avdelningen för analys och prognos
Försäkringskassan

Tre siffror

9,5

7

3,78

Sjukförsäkringens omfattning

Kronor, dagar, huvuden

- Försäkringsutgifter ohälsa 2013: **88** mrd
- Utgifter sjuk- och rehabiliteringspenning 2013 : **25** mrd
- Antal utbetalda nettodagar *: **51 533 874**
- Antal personer med utbetald sjuk- eller rehabiliteringspenning i december 2014: **151 019**

*Oktober 2013 – September 2014

Utgifter sjuk- och rehabiliteringspenning (kr)

Kronor, dagar, huvuden (forts.)

- Antal personer som har minst ett sjukfall*: **414 219**
- Antalet beslut i sjukpenningärenden *: **901 214**
- antal handläggare: **3900**
- **88** JAS-plan

*Oktober 2013 – September 2014

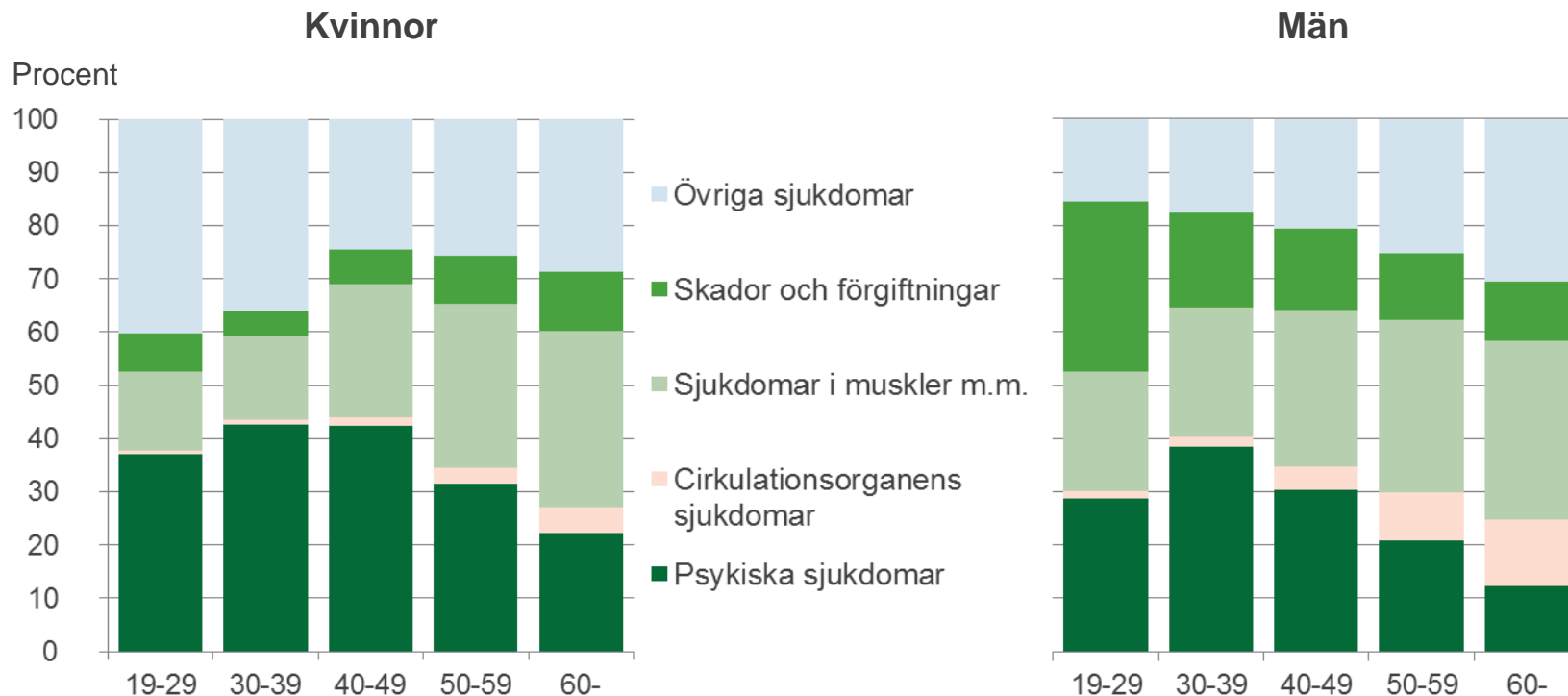
Utgifter sjuk- och rehabiliteringspenning (kr)

Vem blir sjukskriven och varför?

Kvinnor 45-49 år största gruppen

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16-24	14 070	10 531	59	57	416	499
25-29	28 019	13 269	62	67	496	545
30-34	36 808	15 554	70	77	514	536
35-39	39 283	17 814	81	80	525	560
40-44	40 994	21 007	91	83	527	569
45-49	46 110	25 675	92	87	523	572
50-54	43 431	26 747	92	90	519	563
55-59	43 491	29 325	89	92	519	563
60-	44 721	35 601	90	96	513	561
Samtliga	336 927	195 523	84	85	515	559

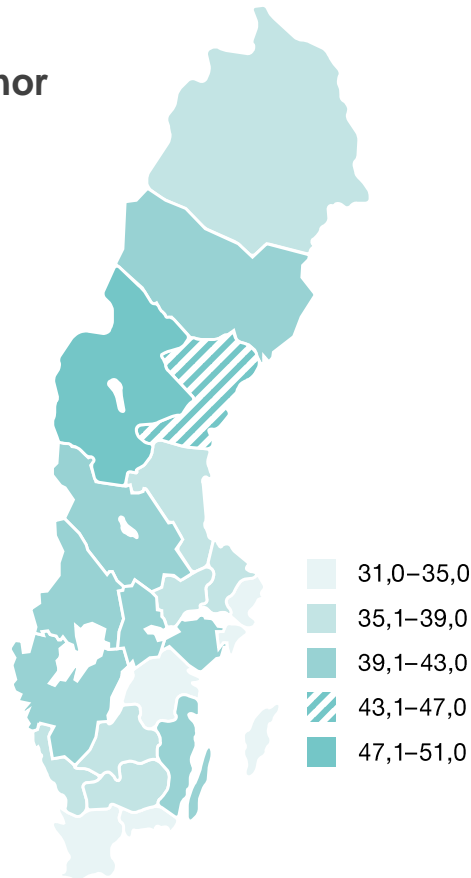
Psykiska diagnosers andel ökar

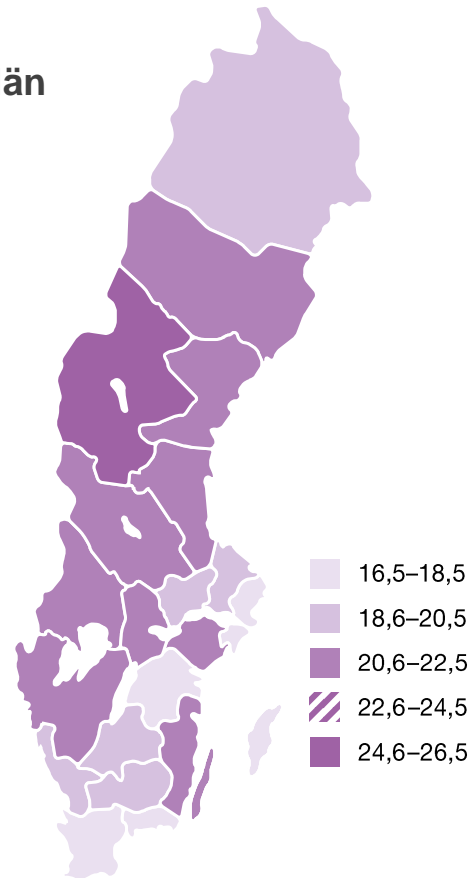
Flest* pågående sjukfall i Jämtland

*per 1000 försäkrade, september 2014

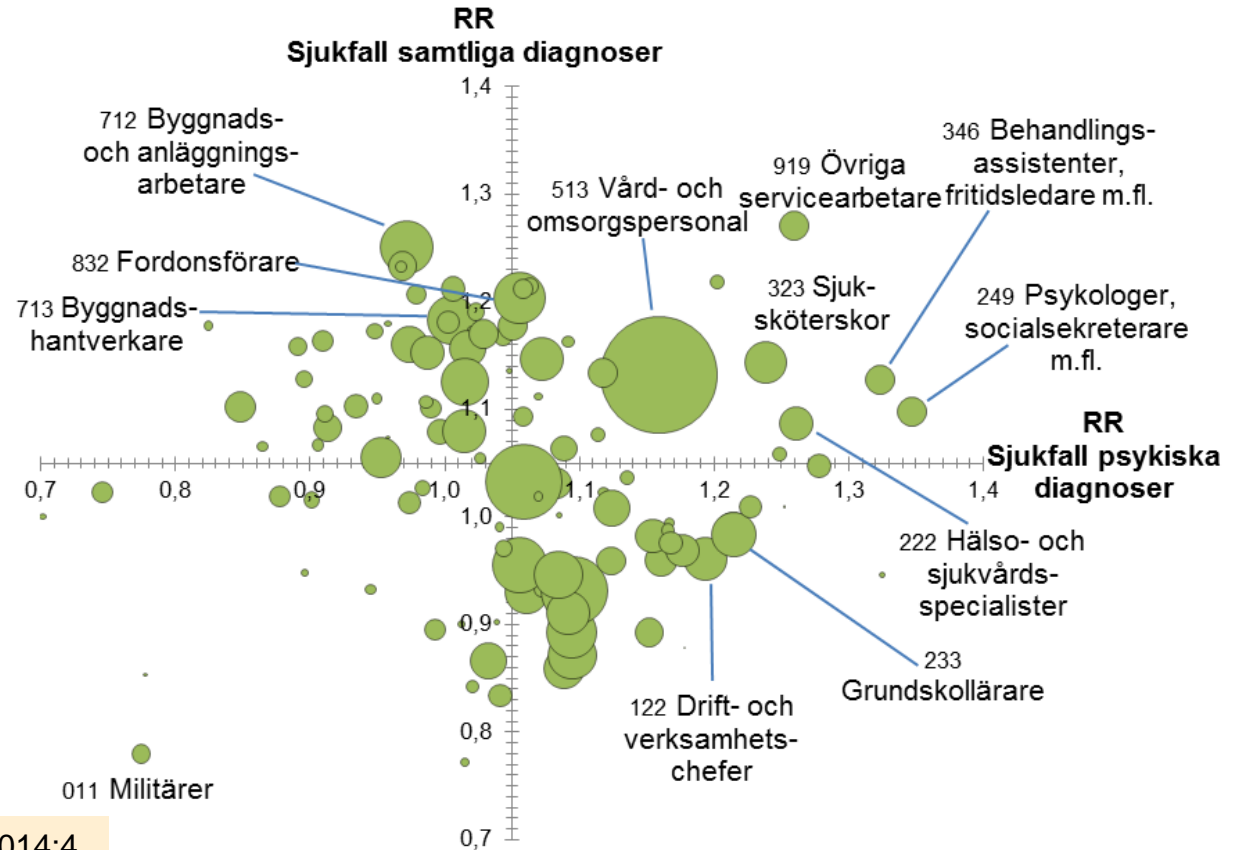
Kvinnor

Män

Sjukskrivning vanligare i kontaktyrken

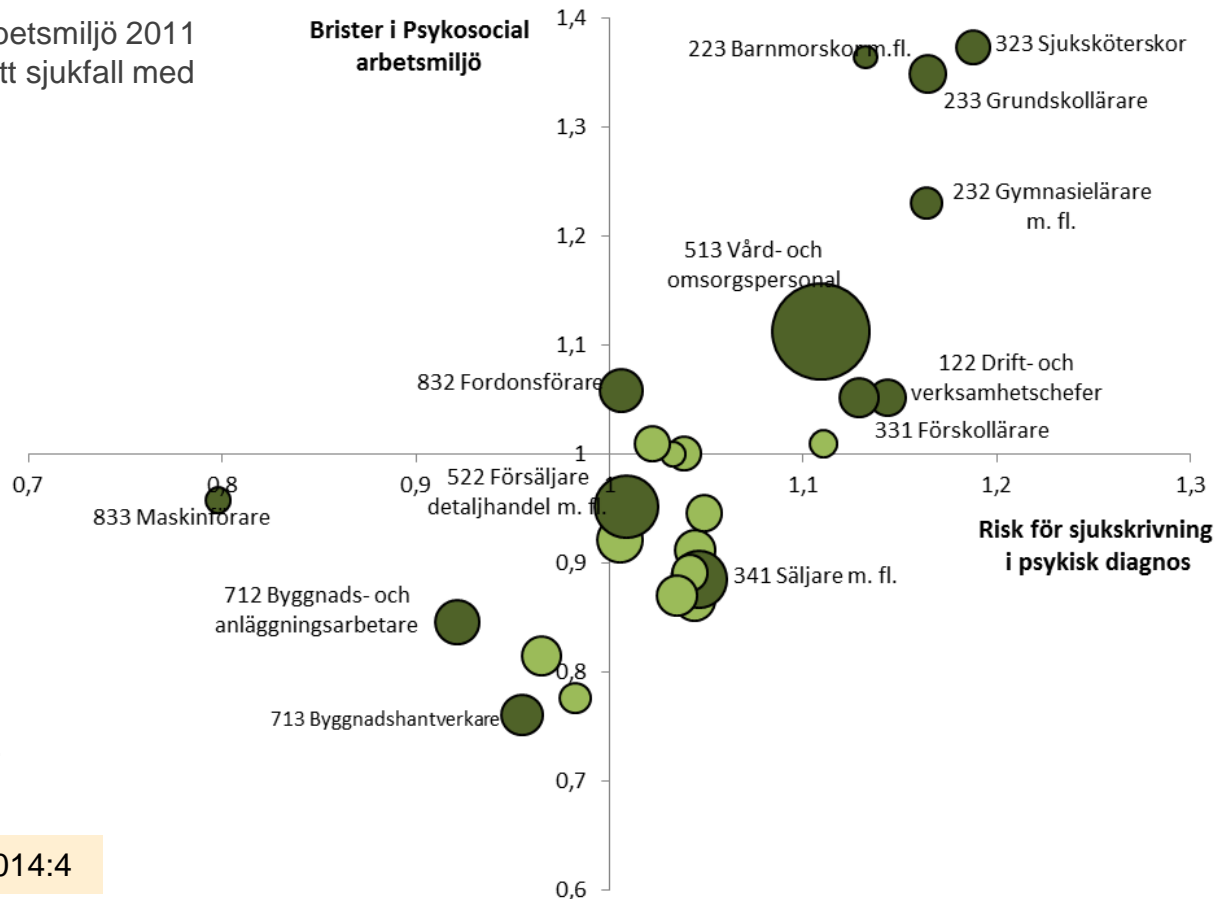

Risk sjukfall
> 14 dagar 2012, yrke

Källa: Socialförsäkringsrapport 2014:4

Arbetsmiljön har betydelse

Upplevda brister i psykosocial arbetsmiljö 2011 och relativ risk (RR) att påbörja ett sjukfall med psykisk diagnos 2012, per yrke.

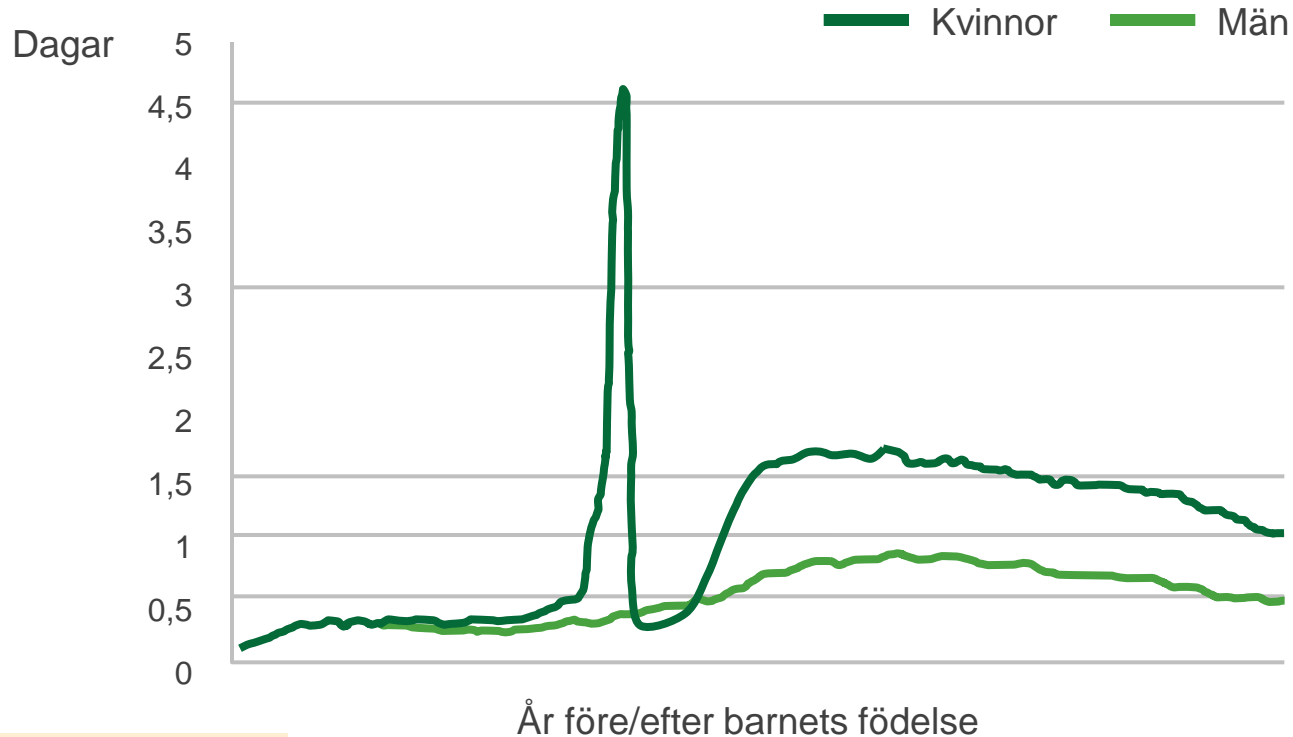

Risk sjukfall psykisk diagnos > 14 dagar 2012

Källa: Socialförsäkringsrapport 2014:4

Ojämslälldhet ökar risken för sjukskrivning

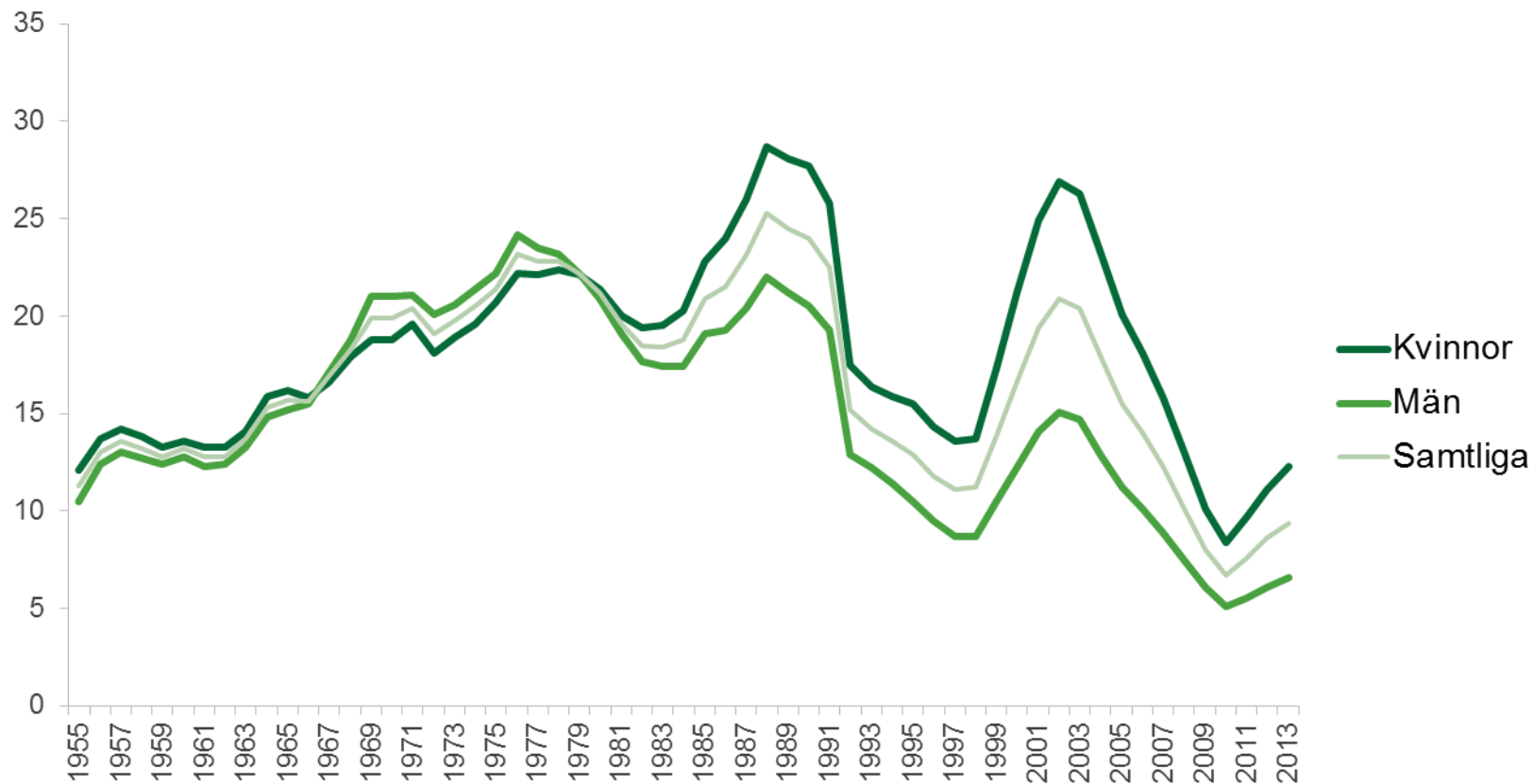
Sjukdagar/månad, genomsnitt över kvinnor och män i par som fick sitt första barn under 1999.

Källa: Angelov m.fl., 2011

Varför varierar sjukfrånvaron över tid?

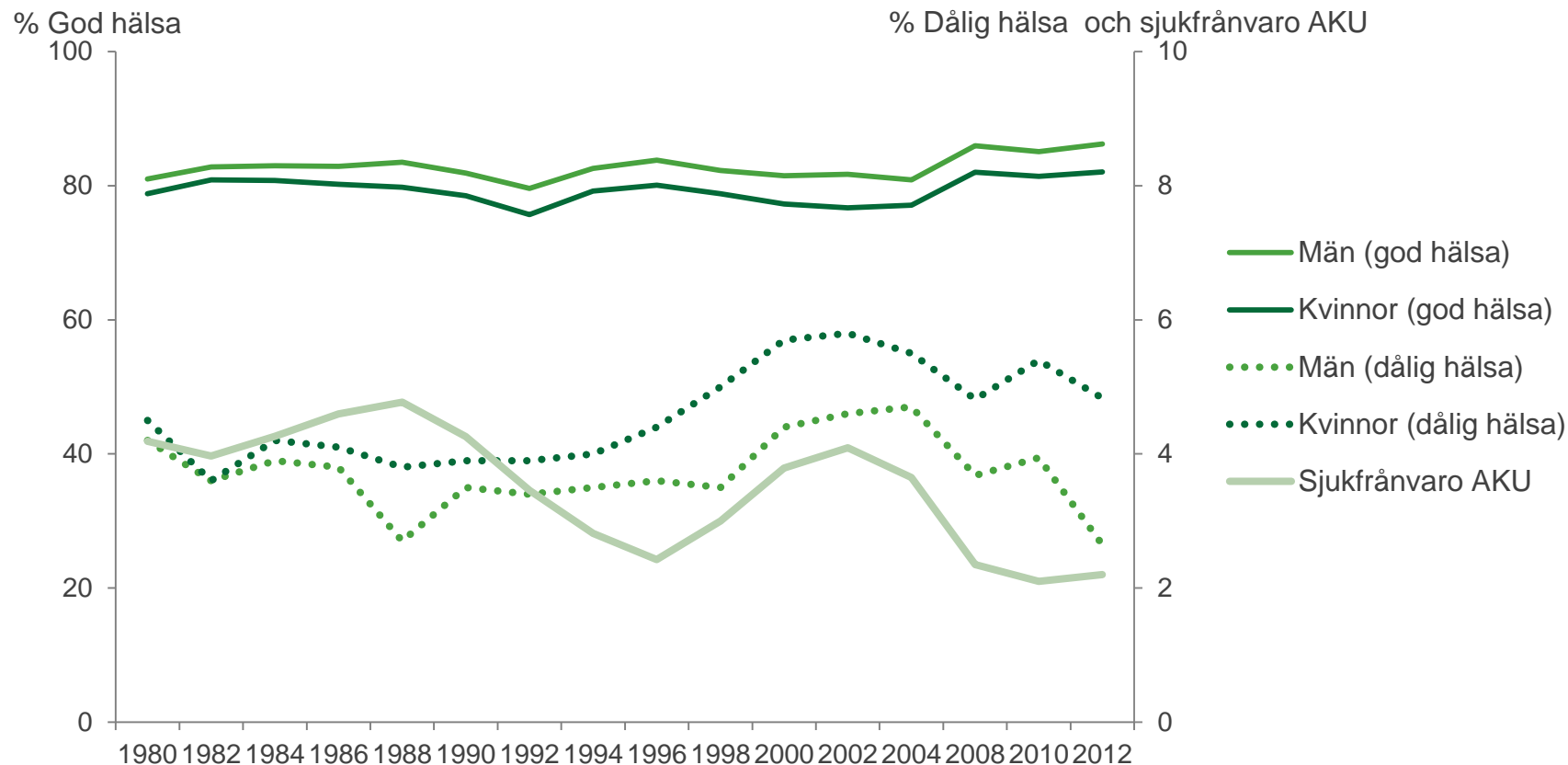
Sjuktal kvinnor och män, 1955-2013

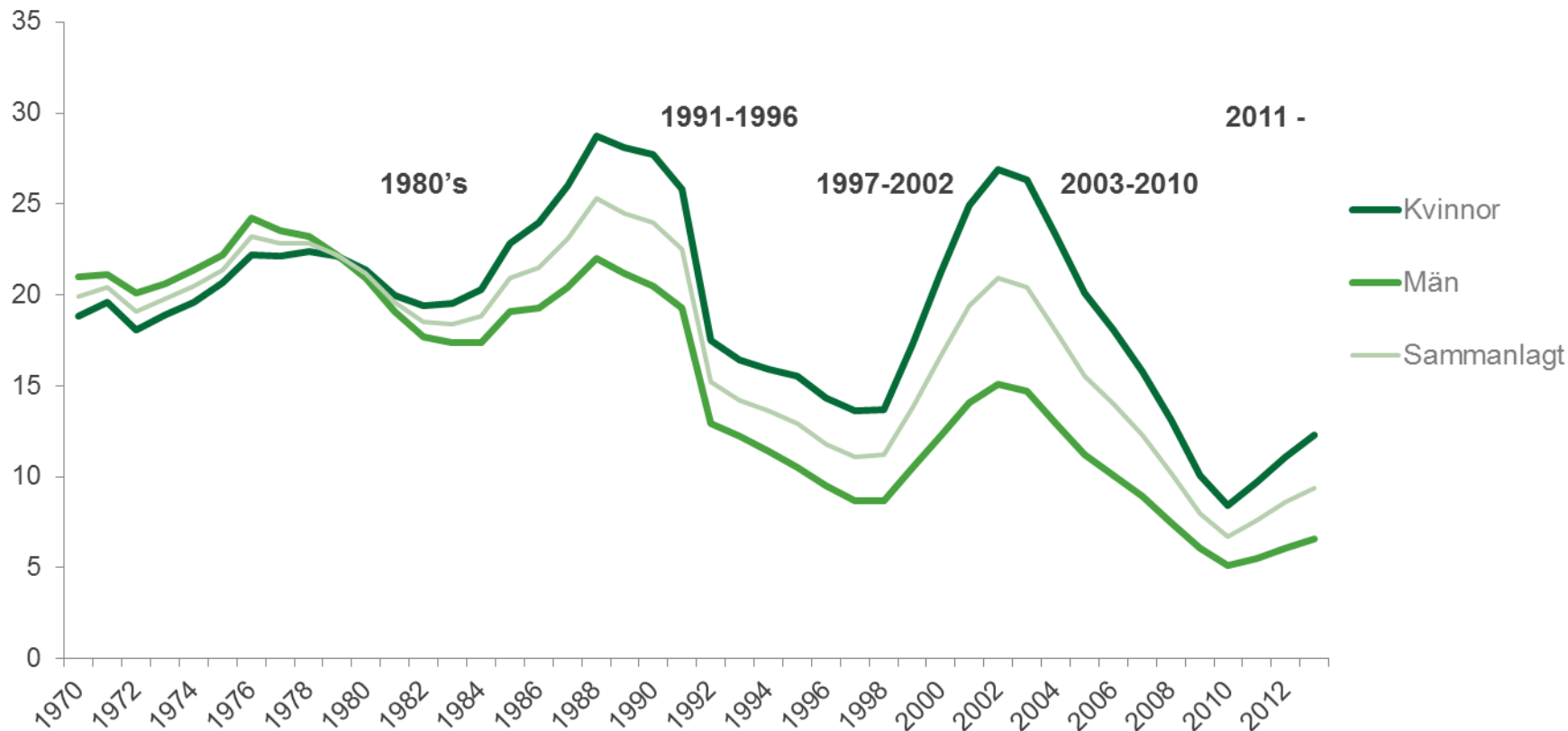
Möjliga förklaringar

- Förändringar i folkhälsan?
- Förändringar i administration?
- Sjukfrånvarorns roll i samhället – medikalisering, normer och samspelet med andra delar av socialförsäkringen
- Arbetsmarknaden, strukturomvandling och arbetskraftens sammansättning?
- Arbetsmiljö, belastning och stress?
- Ekonomiska incitament?
- Konjunkturcykel och arbetslöshet?

Folkhälsan och sjukfrånvaro

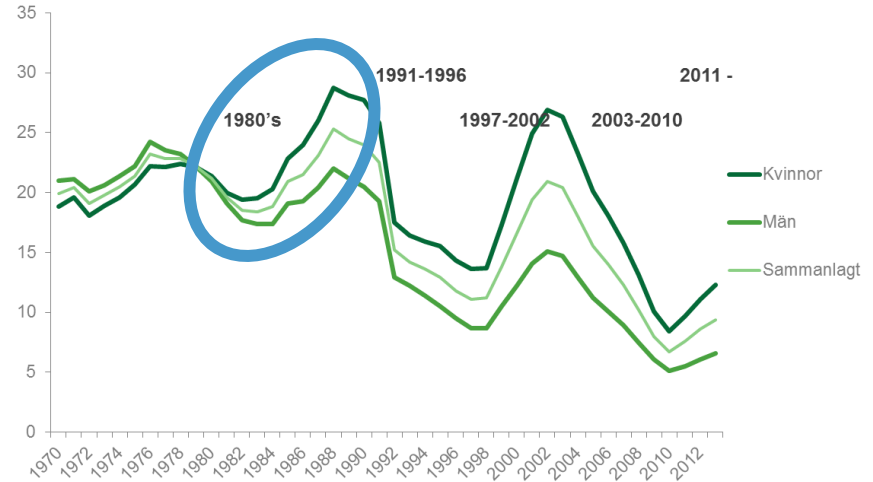

Olika förklaringar i olika perioder

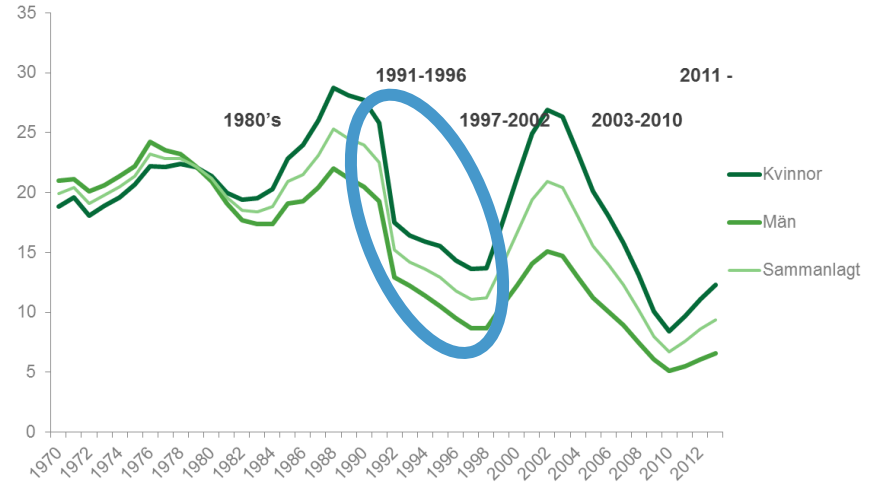
Uppgång på 1980-talet

- Kvinnors intåg i arbetskraften
- Generösare ersättning
- Lägre risk för arbetslöshet

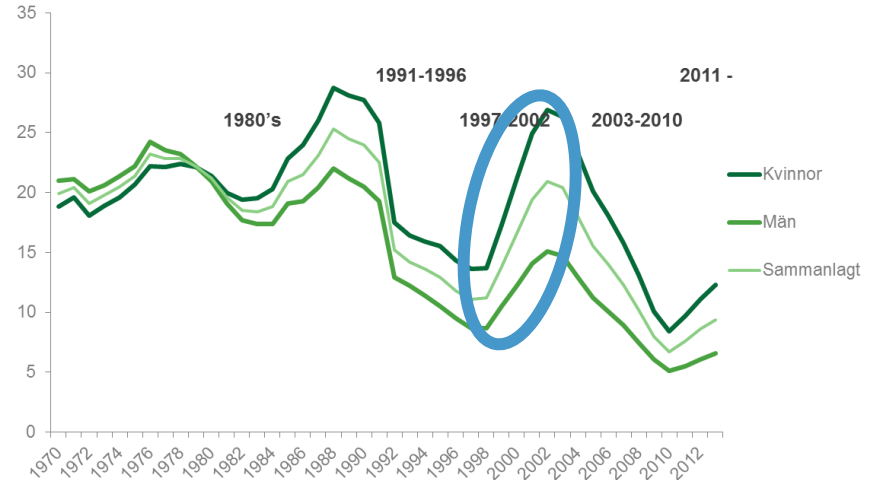
Nedgång 1991-1996

- Mer restriktiva regler
- Skarp nedgång i ekonomin
- Fler övergångar till förtidspension
- Administrationen kapacitet förbättrades

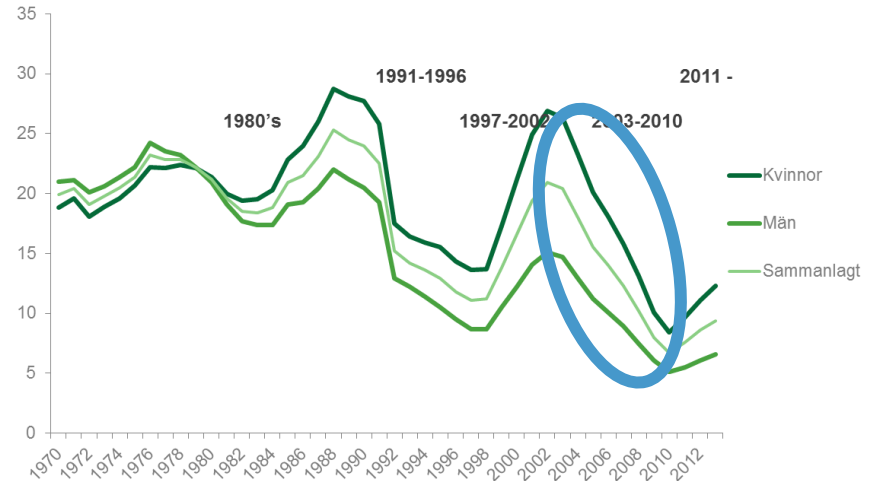
Snabb och kraftig uppgång 1997-2002

- Eftersläpad effekt av den ekonomiska krisen och ökad konkurrens
- Högkonjunkturen försvagade den disciplinära effekten
- Administrationens kapacitetsproblem
- Förändringar i förtidspensionsregler och äldre befolkning
- Förändringar i attityder och beteende (?)

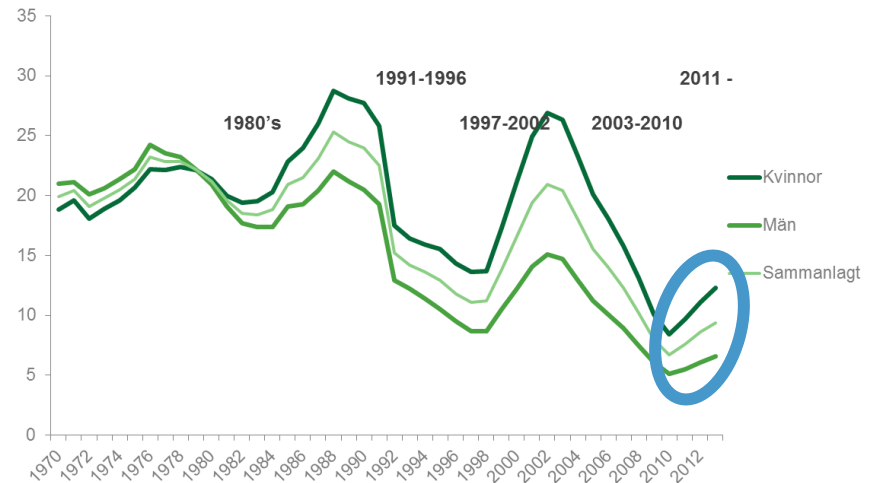
Stor minskning 2003-2010

- Ökning i förtidspensioner
- Halveringsmålet för sjukfrånvaro
- Bred mobilisering
- Förstärkning av administrationens resurser
- Reformerna 2008 förstärkte utvecklingen (rehabiliteringskedjan).
- Förändrat beteende och attityder (?)

Ökande trend sedan 2011

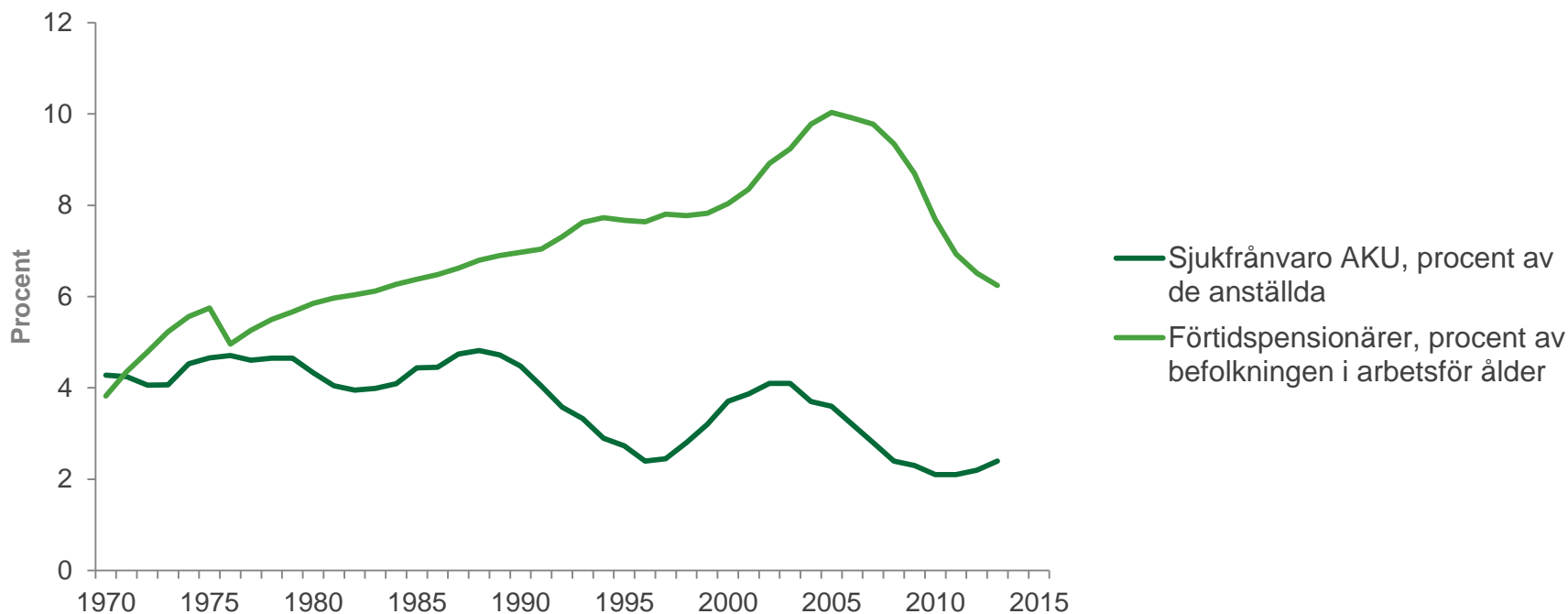
- Betydande minskning i beviljade sjukersättningar
- Ökat inflöde, särskilt bland anställda. Högre sysselsättning.
- Skarp kring i varaktighet bland arbetslösa.
- Ökning tydligast bland kvinnor och psykiska diagnoser

Var är vi nu? Vart är vi på väg?

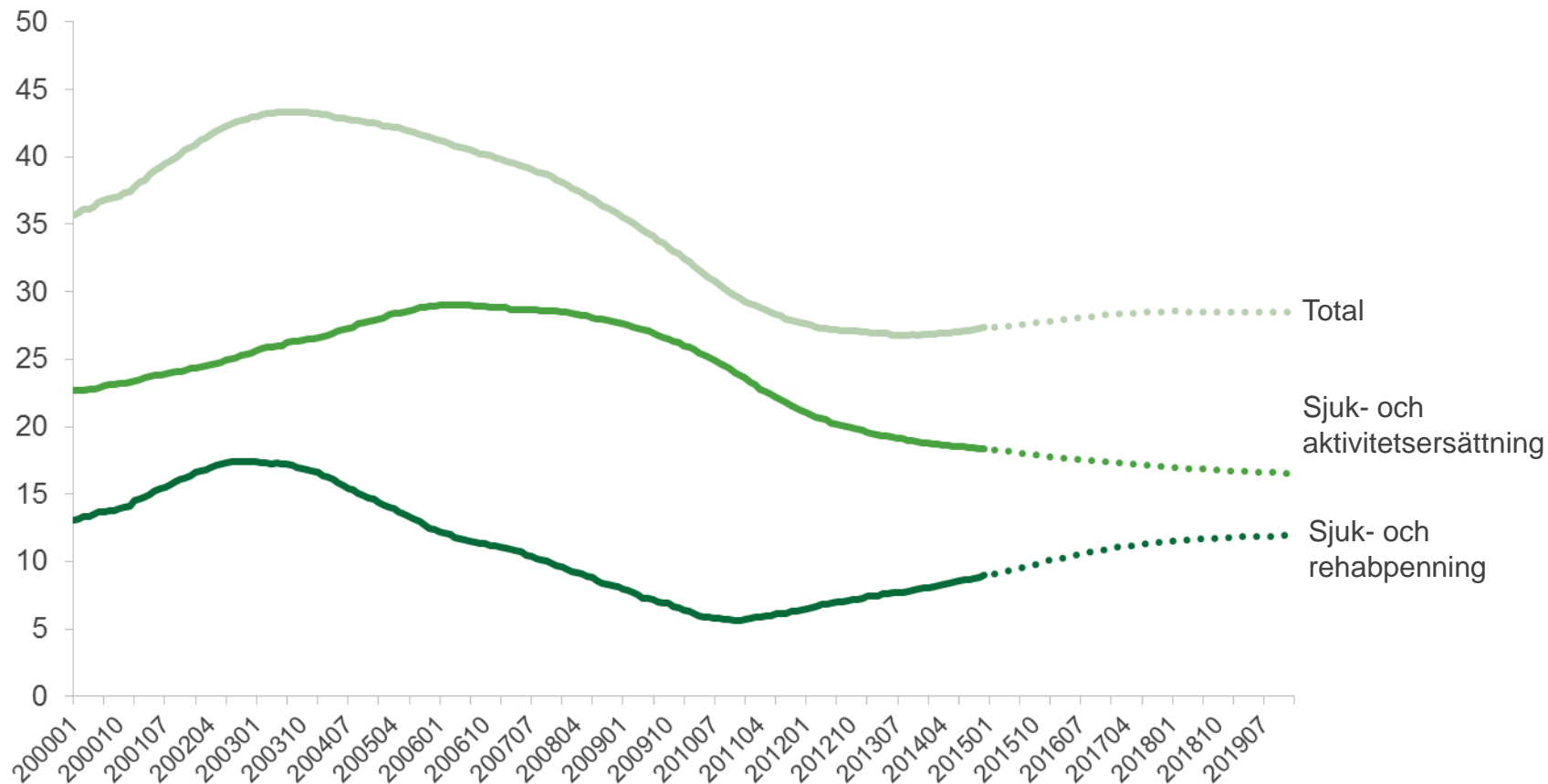
Sjukfrånvaro och förtidspensioner

Sjukfrånvaro (AKU) och procentandelen förtidspensionärer av befolkningen i arbetsför ålder 1970–2013

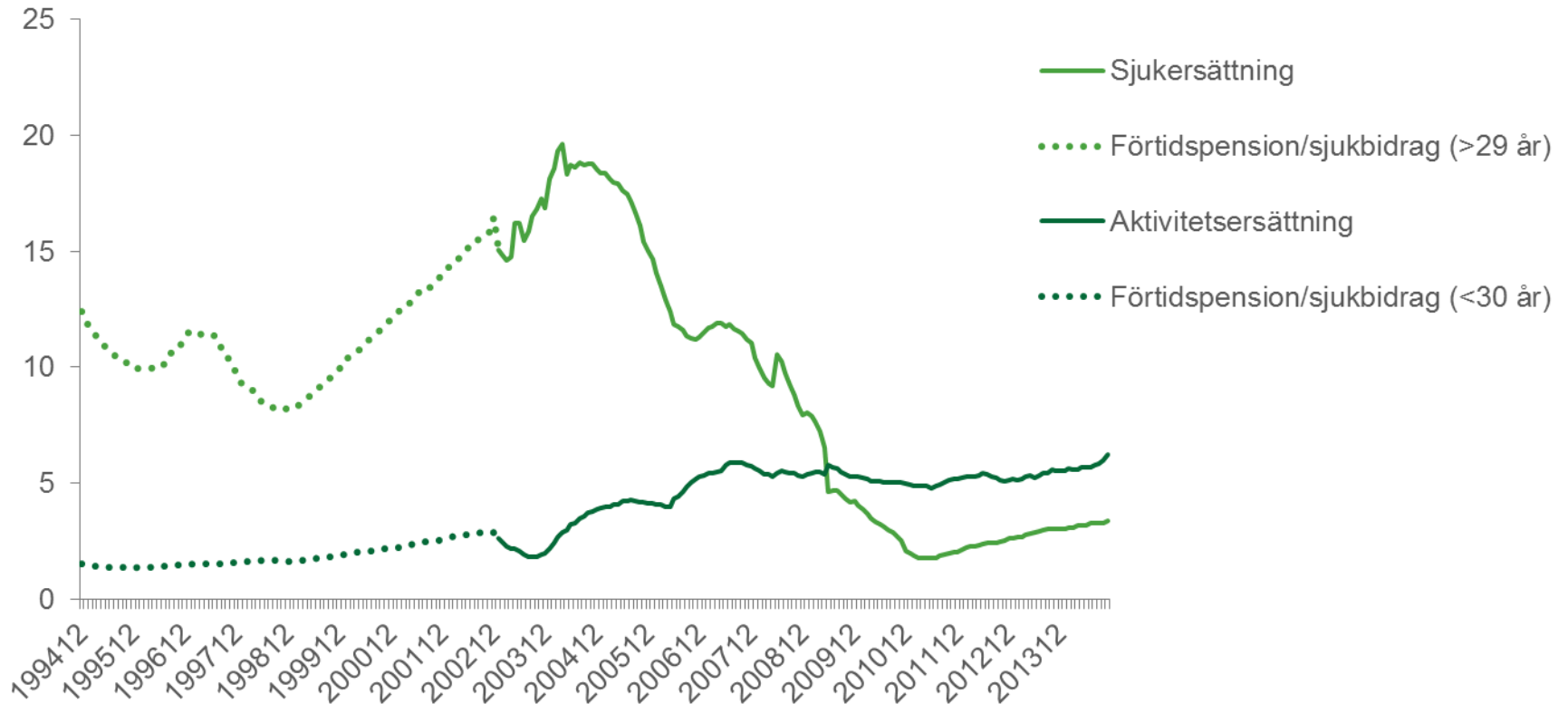

Källa: Arbetskraftsundersökningen, SCB och Försäkringskassan

Prognos av ohälsotalet

Relaterad utmaning: ungdomar med aktivitetsersättning

Tre siffror

9,5

7

3,78